

■ *Mutassa be, kérem, a Búcsújáró magyarok című könyvet.*

– A maga nemében Magyarországon egyedülálló ez a könyv, első a műfajban, mert elsősorban kultúrtörténeti szempontú összefoglalása a témának. Újszerű a szemléletmódja, amennyiben nem a búcsújáró helyek történetének bemutatására koncentrált, hanem a különböző kegyhelyekre zarándokló emberekre. Milyen indítékok vezetik őket, kivel, mivel találkoznak, amikor eljutnak a kegyhelyre – és itt lehet beszélni a kegyképekről, a szobrokról, mint műalkotásokról és sok más témáról. A műfaj keverék, egy kicsit történeti, egy kicsit szociológiai, egy kicsit művészettörténeti megközelítésből mutatja a témát.

■ *A népi vallásosság kutatójának kiterjed-e a figyelme a vallásos életben megfigyelhető újabb folyamatokra és változásokra?*

– Az elmúlt évtizedek válás- és egyházpolitikájának ismeretében nagyon érdekes megfigyelni, hogy bizonyos jelenségek meg tudtak maradni és újak is jelentek meg; miért, hogyan, kiknél – ezek a kérdések foglalkoztatnak. Ezért kutatom például a szervező egyéniségeket: melyek azok a személyes adottságok és környezeti feltételek, amelyek lehetővé teszik, hogy egy-egy személyiség körül vallásos kisközösségek alakuljanak, akár bázisközösség, akár a hagyományosabb rózsafüzér társulat. De az is nagyon érdekes, hogy – visszatérve a búcsújárásokra – milyen nagy szerkezeti változások történtek az elmúlt század alatt a búcsújárás egész eseménysorában. A leglényegesebb változást a közlekedés átalakulása hozta. Vonattal, autóbusszal lerövidültek a zarándokutak és szinte feleslegessé

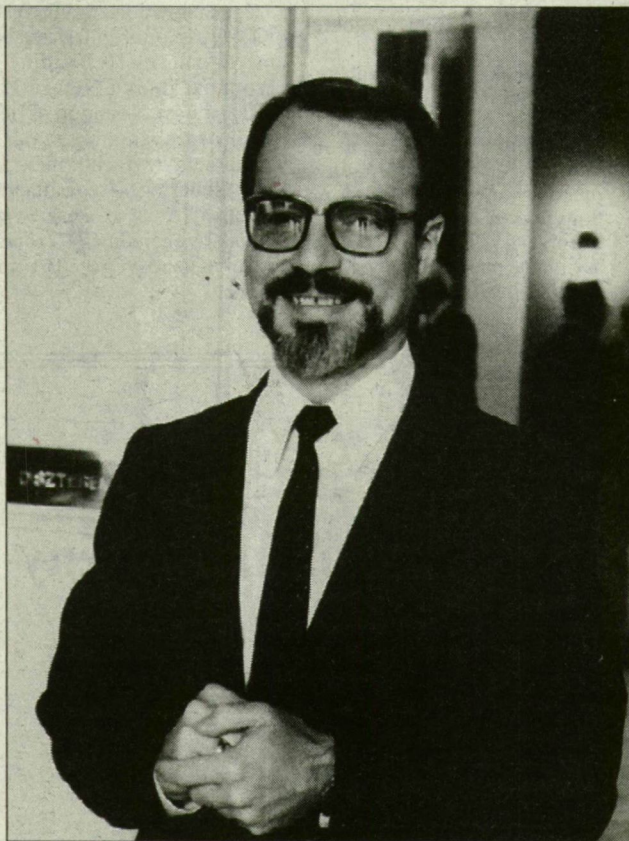
Több éves várakozás után megjelenhetett a *Búcsújáró magyarok* című könyv, amelynek egyik szerzője **Bálint Sándor**. A másik **Barna Gábor**, a *József Attila Tudományegyetem Néprajzi Tanszékének docense*. Ez utóbbi minőségében **Barna Gábor** volt a fő szervezője a napokban Szegeden lezajlott vallási néprajzi nemzetközi konferenciának, amelyen a magyar és a közép-európai *Mária-tisztelet*ről tartottak előadásokat néprajztudósok, valamint számos társtudomány képviselői.

Misztikus védvonalaink, avagy népi vallásosság - az ezredfordulón is

váltak a több napos, vagy hetes utakra betervezett, összegyűjtött imák és énekek. Csökkent az énekes emberek szerepe, előtérbe került a mindig is meglévő túristáskodás-jelleg.

■ *Gaál Károly bécsi professzor egy itthon valahogyan elkallódott kéziratát hozta most ajándékba, amelyet Bálint Sándor biztatására az andocsi kegyhelyről írt. Miért nevezik ezt magyar Lorettonak?*

– Ahogy a loretói legenda azt mondja, hogy angyalok vitték Szűzmária házat Názáretből Loretóba, Andocsról – amely Kaposvár és Siófok között nagyjából félúton egy nagyon szép hely – az a legenda járja, hogy a mai barokk kápolna gótikus szentélyét Kalocsáról hozták angyalok. Ugyanígy a törökök elől, mint a názáreti házat a loretói legendában. Semmi más nem indokolja, csak ez a legenda, hogy a nagyon szép, későgótikus andocsi Mária-szobrot – amelyet öltöztetnek Andocson, a liturgikus színeknek megfelelően, s a nagy búcsús ünnepen kalocsai hímezésű ruhát adnak rá – angyalok Királynéjának nevezik. A Közép-európai Loretói Mária-tisztelet kegyhelyeinek földrajzi elhelyezkedéséből érdekes következtetésekre jutottak a kutatók. Az elcsatolt Sopron megyei részen,

Burgenlandban is van egy helység, ahol az 1600-as években a földbirtokos kezdett el egy Loretto-kápolnát építeni, s ez lett a kialakult kis település és a kegyhely neve. Gaál professzor beszélt a konferencián arról, hogy ezek a Loretto-ká-

■ *Mi az oka annak, hogy a környező, vagy más európai országokhoz viszonyítva is Magyarországon a legerősebb a Mária-tisztelet?*

– Boldog lennék, ha erre teljesen precíz választ adhatnék... Vannak azért társaink, például a horvátok és a lengyelek. András Imre atya beszélt erről, történeti és szociológiai okokat sorakoztatott. Létezhetett valóban egy magyar Boldogasszony-tisztelet, amely a kereszténység felvételekor kereszténnyé vált. Éppen a szegedi Kálmány Lajos vizsgálta ezt a pogánykori Boldogasszony-tiszteletet, amelyre nagyon tudatos választással épült rá Szent István Mária-tisztelete; följárlotta koronáját, intelmeiben, legendáiban ott van a Mária-tisztelet számos jele. Nagyboldogasszony napján halt meg. Azután pedig mindig szükségünk volt a Mária-tiszteletnek arra a szerepére, ami a közvetítőt jelentette; a magyarok magukat bűnös, gyarló embereknek képzeltek: hogy jövíünk mi az Isten színe elé? Kellett egy közvetítő, aki elfogad minket, bűnös gyermekeit is.

■ *Az Árpádok idején a magyar is erős nemzet volt, a történeti kismemzet-tudat és vele a társadalomlélektani magatartás későbbi.*

– Ez igaz. De jöttek a ta-

tárok, a törökök, a reformáció, a megosztottság – mindig szüksége volt a katolicizmusnak egy olyan biztos pontra, ahol megvethette a lábát. Ez volt a Mária-tisztelet. Regnum Marianum, Mária királysága lehetett a rekatolizált ország a török hódoltság után, amikor Mária mellé tudatosan állították szent királyainkat és más szentjeinket – a magyar állameszme megerősítése végett.

■ *Melyek azok az általános emberi értékek, amelyek miatt a modern korban is eleven lehet a Mária-tisztelet?*

– Ő a gyermekét ápoló, nevelő, gondoskodó anya. De Mária elfogadta gyermekét tanítónak is, aki elhagyta őt; Jézus azt mondta, amikor Mária a rokonaival meglátogatta: Ki az én anyám? Ki az én testvérem? Az anya tudomásul vette, hogy a fia független tőle és a saját útját járja. Mélyen emberi, hogy elfogadta ugyan a keresztthalált, de szenvedett tőle; azaz megértője minden emberi fájdalomnak – ő, aki szülte a második isteni személyt, egyedül méltó arra, hogy az emberek és az Isten között közvetítő legyen. Természeti csapások, járványok, betegségek idején, minden krízishelyzetben ezért fordulnak hozzá. Sokak véleménye szerint most, a század végéhez közeledve, az ezredfordulós hangulatban a Mária-tisztelet összefoghatja a különböző vallású embereket, éppen egy olyan érték révén, ami ma hiányzik, de benne megtaláljuk. Ez a mások, a másik ember elfogadása, a tolerancia.

Sulyok Erzsébet

NÉZZE MEG AZ ÚJ CÍMKE TÚLOLDALÁT EGYMILLIÓ FORINTÉRT!

Ha a legismertebb magyar sört, a Kőbányai Világost választja, nemcsak egy könnyű, friss és finom italhoz jut hozzá, hanem részt vehet egy fantasztikus nyereményjátékban is. Miután kellő hófokra hűtve elfogyasztotta a pompás, aransárga nedűt, áztassa le az új köntösbe öltözött üvegről a címkét, és kitöltve, 1994. november 30-án 12 óráig juttassa el a megadott címre! Így Ön is eséllyel pályázhat a 20 nyeremény egyikére.

Minden visszaküldött címke egy-egy külön esélyt jelent!

- 1. díj: bruttó EGYMILLIÓ Ft
- 2. díj: bruttó 500 000 Ft 3. díj: bruttó 200 000 Ft 4-10. díj: bruttó 100 000 Ft
- 11-20. díj: bruttó 60 000 Ft

FRISS, VILÁGOS KŐBÁNYAI – MINDEN PALACKBAN

KŐBÁNYAI SÖRGYÁR RT.
KÉSZÜLT IVÓVÍZ, MALÁTA, KÖRÖRCAGRIZ,
ÁRPA, COKOR, KOMLÓ ÉS SÖRELESZTŐ FELHASZNÁLÁSÁVAL.

0,5L ALKOHOLTARTALOM: 5,2% (10%
HÖVÖS, NAPPÉNTŐL HÉBÉT
HELYEN TARTANDÓ
ENERGIATARTALOM
160kJ/l

ELTARTHATÓ
60

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30